

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2022 r.,
sprawy **M. M.**,
skazanego za popełnienie przestępstwa z art. 158 § 3 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...],
z dnia 21 października 2021 r., sygn. akt II AKa [...],
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Ś.,
z dnia 20 lipca 2021 r., sygn. akt III K [...]

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego M. M. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Ś. wyrokiem z dnia 20 lipca 2021 r., sygn. akt III K [...], oskarżonych M. M. i P. W. uznał za winnych tego, że:

„w dniu 9 sierpnia 2019 r. w P., w woj. [...], działając wspólnie i w porozumieniu wzięli udział w pobiciu L. B., narażając go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia w ten sposób, że M. M. uderzył go otwartą ręką w twarz, na skutek czego pokrzywdzony spadł z ławki uderzając głową o kamienną płytę, a następnie został uderzony przez P. W. pięścią w klatkę piersiową, po czym M. M. wraz z P. W. kopali L. B. po całym ciele, czym

spowodowali obrażenia w postaci krwiaka okularowego po stronie lewej, krwiaka podtwardówkowego spłaszczającego półkulę prawą do 16 mm grubości, obrzęku prawej półkuli, przemieszczonej podśierpowo uciśniętej komory bocznej prawej i komory III, skutkujące niedowładem połowicznym lewostronnym i śródmózgowymi ogniskami krwotocznymi, w wyniku czego pokrzywdzony w dniu 28 października 2019 roku zmarł”,
tj. popełnienia czynu z art. 158 § 3 k.k. i za to wymierzył im kary po 5 lat pozbawienia wolności.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł obrońca oskarżonego M. M., zaskarżając go w całości, zarzucając obrazę przepisów postępowania mającą istotny wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. i z art. 410 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. oraz art. 211 k.p.k., błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na treść orzeczenia, a nadto, ewentualnie, orzeczenie wobec oskarżonego rażąco niewspółmiernie surowej kary, która nie uwzględnia istotnych okoliczności mających wpływ na rodzaj i wymiar kary, które to zarzuty zostały szczegółowo opisane w apelacji. Obrońca oskarżonego wniósł jednocześnie o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego M. M. od zarzucanego mu czynu, względnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, względnie zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie kwalifikacji prawnej czynu i wymierzenie oskarżonemu kary w dolnej granicy zagrożenia ustawowego, względnie zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonemu kary w dolnej granicy zagrożenia ustawowego.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł ponadto obrońca oskarżonego P. W.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 21 października 2021 r., sygn. akt II AKa [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjął, iż oskarżeni skutek w postaci narażenia pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia obejmowali zamiarem ewentualnym, a następstwo w postaci śmierci pokrzywdzonego mogli przewidywać oraz obniżył kary wymierzone oskarżonym: M. M. do 4 lat pozbawienia wolności, a P. W. do 3 lat pozbawienia wolności, w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymując w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego M. M. zaskarżając go w całości, zarzucając rażąco obrazę przepisów postępowania mającą istotny wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia, tj.:

1. „art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., 410 k.p.k. i art. 457 § 2 k.p.k., polegające na zaaprobowaniu przez Sąd odwoławczy wadliwej i jednostronnej oceny dowodów dokonanej przez Sąd meriti, uwzględniającej jedynie okoliczności przemawiające na niekorzyść skazanego M. M. bez odniesienia się do wszystkich faktów i ujawnionych w toku postępowania przed Sądem I instancji dowodów, w szczególności zeznań świadków M. P. i K. B., a skoncentrowanie się Sądu jedynie na wskazaniu okoliczności mogących świadczyć o tym, że skazany mógł dopuścić się zarzucanych mu czynów ustalonych wyłącznie w oparciu o wyjaśnienia J. H., co doprowadziło do przyjęcia, że:
 - a) J. H. była bezpośrednim świadkiem zdarzenia z dnia 9 sierpnia 2019 r. w P.,
 - b) świadek w dniu zdarzenia nie był pod wpływem alkoholu, który wyłączałby prawidłowe rozeznanie oraz nie miał wpływu na jej relacje ze zdarzenia,
 - c) zeznania świadka J. H. nie stanowią pomówień;
2. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 w zw. z art. 7 k.p.k. polegający na braku kontroli odwoławczej w zakresie postawionych w apelacji zarzutów i przyjęciu przez Sąd odwoławczy dowolnej oceny materiału dowodowego wprost z orzeczenia Sądu I instancji, który to dokonał tej oceny w sposób dowolny a nie swobodny, wbrew wiedzy, zasadom logiki oraz doświadczenia życiowego polegającą na:
 - a) uznaniu, że zeznania K. B. jedynie w części zasługują na uwzględnienie, z uwagi na ich sprzeczność z zeznaniami S. B. w sytuacji, gdy:
 1. S. B. z uwagi na wypadek, jakiemu uległ w przeszłości ma problemy z pamięcią, co potwierdza on sam jak i jego siostra - świadek P. S.,
 2. S. B. na jednej z rozpraw wprost przyznał, że „nie pamięta co mówiła mi mama” i że „nic w tej sprawie nie wie”,
 3. zarówno K. B. jak i P. S. nie potwierdzają, że K. B. miała relacjonować przebieg zdarzenia swojemu synowi,

natomiast sama świadek K. B. była bezpośrednim obserwatorem zdarzeń z dnia 9 sierpnia 2019 r.,

b) uznaniu, iż Sąd I instancji nie popełnił błędu nie przyjmując w całości za podstawę czynionych ustaleń faktycznych zeznań świadka M. P. w sytuacji, gdy znajdują one potwierdzenie w zeznaniach K. B. czy wyjaśnieniach oskarżonego M. M.;

4. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. polegający na nierozważeniu wszystkich zarzutów i wniosków wskazanych w środku odwoławczym i tym samym brak prawidłowego i wszechstronnego odniesienia się do zarzutów obrońcy skazanego tj. zarzutu wyartykułowanego w pkt. 1b) apelacji obrońcy, a mianowicie dotyczącego naruszenia art. 7 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez brak uwzględnienia jako podstawy wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy, tj.: zupełne pominięcie przez Sąd I instancji relacjonowanego przez świadków G. H., W. P. czy P. S. faktu, że kiedy L. B. został znaleziony w mieszkaniu wokół jego osoby, a także na jego głowie znajdowały się ślady krwi, i dalej nie podjęcia się przez Sąd próby wyjaśnienia, na ile prawdopodobnym jest, że wspomniane ślady krwi, a właściwie sam fakt krwawienia L. B., związane mogło być z wewnętrznym krwakiem, a na ile prawdopodobne jest, że krwawienie mogło być skutkiem innego urazu, którego L. B. mógł doznać np. w swoim domu, już po całym zdarzeniu i niezależnie od niego - czego z uwagi na względy doświadczenia życiowego czy logicznego rozumowania (tj. fakt bycia pokrzywdzonego pod wpływem alkoholu) wykluczyć nie można;
5. art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. polegające na bezzasadnym oddaleniu przez Sąd I instancji wniosku o przeprowadzenie eksperymentu procesowego w postaci odtworzenia przebiegu stanowiących przedmiot rozpoznania w niniejszym postępowaniu zdarzeń w dniu 9 sierpnia 2019 roku przed blokiem wielorodzinnym posesji nr [...] w miejscowości P. z udziałem oskarżonych oraz świadków na okoliczność przebiegu zdarzeń przypisywanych oskarżonemu M. M., podczas gdy, zdaniem obrońcy, przeprowadzenie eksperymentu procesowego umożliwiłoby poczynienie prawdziwych ustaleń faktycznych w

sprawie, a ich bezpodstawne oddalenie i w konsekwencji nieprzeprowadzenie, rażąco naruszało zarówno zasadę obiektywizmu, jak i zasadę prawdy materialnej;

6. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie przez Sąd odwoławczy własnych ustaleń sprawy, odmiennych od ustaleń Sądu I Instancji, wskutek dowolnej a nie swobodnej oceny materiału dowodowego, dokonanej wbrew wiedzy, zasadom logiki oraz doświadczenia życiowego, a przede wszystkim wbrew zgromadzonemu materiałowi dowodowemu polegającą na przyjęciu, że aktywność oskarżonych w zdarzeniu nie miała takiego samego natężenia, co doprowadziło do nieuzasadnionego zróżnicowania wymiaru wymierzonej oskarżonym M. M. i P. W. kary”.

Podnosząc takie zarzuty obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i uniewinnienie skazanego M. M. od zarzucanego mu czynu, względnie uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego jak również wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,

względnie uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Regionalnej w W. wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego M. M. okazała się oczywiście bezzasadna, co skutkowało jej oddaleniem w trybie opisanym w art. 535 § 3 k.p.k.

Jak wynika z uzasadnienia kasacji, zasadniczym naruszeniem przepisów postępowania upatrywanym przez skarżącego było przyjęcie przez Sądy obu instancji wiarygodności zeznań świadka J. H.. W pierwszej kolejności wypada podkreślić, że argumentacja skarżącego w dużej mierze pokrywa się z uzasadnieniem zarzutów apelacyjnych. Za truizmem należy uznać stwierdzenie, że postępowanie kasacyjne w trybie określonym w art. 519 k.p.k. i 523 § 1 k.p.k. nie stanowi swoistej „trzeciej instancji”, a kontrola ma dotyczyć rażącej obrazy prawa

dokonanej przez sąd odwoławczy. Tymczasem sposób sformułowania zarzutów kasacyjnych skłania do przekonania, że kasacja zmierza do nieuprawnionego na tym etapie zakwestionowania oceny materiału dowodowego i ustaleń faktycznych.

Niezależnie od powyższej uwagi wypada podkreślić, że Sąd odwoławczy dokonał prawidłowej kontroli zarzutów, w szczególności związanych z oceną zeznań świadków w sprawie. Sąd nie pominął któregośkolwiek z zarzutów, wnikliwie opisując w uzasadnieniu, z jakich powodów apelacja okazała się niezasadna. Szczegółowo odniósł się do kwestii znaczenia zeznań J. H. dla ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji. Warto przy tym podkreślić, że Sąd odwoławczy odrębnie rozważał apelacyjny zarzut obrońcy związany ze stanem trzeźwości świadka (s. 21-22 uzasadnienia wyroku Sądu II instancji) oraz kwestią rozbieżności zeznań poszczególnych świadków (w szczególności s. 16-20 oraz 22-25 uzasadnienia).

W przedmiocie bezstronności i obiektywizmu zeznań świadka J. H. należy zauważyć, że w postępowaniu przygotowawczym była ona przesłuchiwana w dniu 14 sierpnia 2019 r., tj. pięć dni po zdarzeniu, a ponadto była drugą w kolejności osobą składającą zeznania w sprawie (wcześniej – tego samego dnia – zeznania składał jedynie G. H.; por. k. 9-13 akt). Jednocześnie wymaga podkreślenia, że wersja zdarzeń przedstawiona przez J. H. (k. 12-13; 639-641) pokrywa się z wyjaśnieniami skazanego P. W. (k. 44-45; 54; 77). W szczególności o prawdziwości zeznań J. H. świadczy zatem to, że okoliczności ustalone w sprawie nie były jej wcześniej znane (skoro była przesłuchiwana w postępowaniu przygotowawczym jako druga w kolejności, a przesłuchiwany jako pierwszy G. H. nie widział ataku skazanych na pokrzywdzonego), a następnie zostały potwierdzone w wyjaśnieniach P. W.. Skazany P. W. niezależnie od J. H. w sposób tożsamy przedstawił okoliczność uderzania pokrzywdzonego w twarz i klatkę piersiową oraz kopanie przez skazanych pokrzywdzonego, a następnie udanie się pokrzywdzonego do swojego mieszkania. Stąd też zasadnie Sąd odwoławczy uznał, że to właśnie zbieżność relacji zawartej w zeznaniach J. H. (w powiązaniu z wyjaśnieniami P. W. oraz świadka S. B.) dostarczają argumentu za przyjęciem tych relacji jako podstawy ustaleń faktycznych.

Co więcej, bezzasadny okazał się zarzut obrazy art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zakresie, w jakim skarżący kwestionował brak rzetelnej argumentacji Sądu odwoławczego w przedmiocie oddalenia wniosku o przeprowadzenie eksperymentu procesowego. Sąd odwoławczy zasadnie przyjął, że skoro przeprowadzenie tego dowodu miało na celu ustalenie przebiegu zdarzeń oraz rola poszczególnych osób, to śmierć J. H. jako bezpośredniego obserwatora zdarzenia przesądza o braku możliwości osiągnięcia tego celu. Należy spostrzec, że funkcją eksperymentu procesowego, o którym mowa w art. 211 k.p.k., jest sprawdzenie, czy badane zdarzenie lub podawany jego przebieg były w ogóle możliwe. Eksperyment w formie zarówno doświadczenia, jak i odtworzenia, aby spełniał sens procesowy, winien być przeprowadzony w warunkach maksymalnie zbliżonych do tych, jakie miały miejsce, gdy zdarzenie zaistniało (zob. wyrok SA w Warszawie z dnia 24 maja 2013 r., sygn. akt II AKa 102/13, Lex nr 1324790). O takich zaś warunkach w przypadku śmierci istotnego w sprawie świadka nie mogło być mowy.

Nie ulega ponadto wątpliwości bezzasadność zarzutu obrazy art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zakresie różnicowania kar wymierzonych oskarżonym. Sąd odwoławczy dokładnie wskazał, z jakich powodów surowszej karze powinien podlegać skazany M. M., a które to powody nie dotyczą drugiego ze skazanych.

Jeśli zaś chodzi o sygnalizowane w uzasadnieniu kasacji (str. 4) ujawnienie się nowych okoliczności w sprawie już po zakończeniu postępowania karnego przed Sądem odwoławczym, w postaci oświadczenia K. M., to należy wskazać, że postępowanie kasacyjne nie jest w tym przedmiocie właściwe, bowiem jego przedmiotem są wyłącznie uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k. lub inne rażące naruszenia prawa, jeżeli mogły one mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.). Jeśli zaś po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, właściwe dla wzruszenia postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem jest postępowanie określone w art. 540 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak we wstępie.

a.s.